

Búsi Lajos részére
helyettes államtitkár
az ÚMVP IH vezetője
Vidékfejlesztési Minisztérium

Budapest

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr!

2011. december 21-én jelent meg a 124/2011. (XII. 21.) VM rendelet (módosító rendelet) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet (Vhr.), és az elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról, valamint egyes agrár tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 44/2007. (VI. 8.) FVM rendelet módosításáról.

A módosító rendelet 15. § szerint a Vhr. 21. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az üzemméret számításához a standard fedezeti hozzájárulás (a továbbiakban: SFH) támogatási kérelem benyújtásakor hatályos értékeivel kell számolni.”

Az üzemméret számítást két, egymáshoz szorosan kapcsolódó tényező befolyásolja. Az ún. SFH táblázat rögzíti, hogy az ún. tesztüzemi rendszer adatai alapján egy-egy növény-, állatfaj milyen elvi jövedelmezőséget jelent a termelés során. A jövedelmezőséget nagyban befolyásolja a forint/euró árfolyam, hiszen az megjelenik mind a beszerzési, mind az értékesítési piaci árak kialakulásában. Az SFH táblázat adatai alapján lehet kiszámítani az adott gazdaság elvi jövedelemtermelő képességét, például a termelt gabona hektárszáma, vagy az adott állatfaj egyedszáma alapján egy egyszerű szorzással. Az SFH táblázatban az adatok forintban szerepelnek, emiatt a gazdaság elvi pénzügyi teljesítményét jellemző összesített mutató is forintban áll elő a számítás végén.

Az adott gazdaság üzemméretét az ún. EUME érték mutatja. Egy EUME 1200 eurónyi pénzügyi teljesítménnyel (standard fedezeti hozzájárulás) egyenlő. Tehát a gazdaság SFH táblázat szerinti pénzügyi teljesítményét át kell váltani euróra, majd azt el kell osztani 1200-al. Így alakul ki az EU támogatásoknál alkalmazandó üzemméret, amely a fiatal gazda támogatásnál jelentős, központi szerepet kap.

Az előbbi számítási rendszerben két tényező tud változni és változott is az elmúlt években. A forint/euró árfolyam évente kerül meghatározásra, az SFH táblázatnak immáron a harmadik változata került kihirdetésre. Mindkét tényező együtt mozgott, mindkettő emelkedett a 2007. óta eltelt időszakban. Ez nem meglepő, hiszen szoros összefüggés van közöttük.

A fiatal gazdák üzemméret számításánál az egyik tényező, az SFH táblázat módosítása pozitív hatást fejt ki, hiszen pl. egy hektár búza „többet ér” a számítás során. A másik tényező, az euró árfolyam emelkedése negatív hatással van a számításra, hiszen annak során nagyobb számmal kell osztani a forint/euró átváltáskor. A két tényező együttes alkalmazása azonban a tapasztalatok alapján összességében nem előnyös és nem is hátrányos a fiatal gazdák számára, hiszen egy magasabb pénzügyi teljesítményt kell egy magasabb euró árfolyammal átváltani.

A probléma már korábban is ismert volt. Így egy évvel ezelőtt sikerült tisztázni, megnyugtatóan rendezni az üzemméret számításának módszerét a fiatal gazdálkodók induló támogatása jogcíménél, ami most teljesen felborulni látszik. A rendezés a következők szerint történt.

A 67/2007. (VII. 26.) FVM rendelet (jogcímrendelet) alapján az ÚMVP fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásában részesülő gazdálkodók évente január 1-31. között igényelhetik az elnyert támogatási összeg fennmaradó 10%-át. A 10 %-ra vonatkozó kifizetési kérelem benyújtásának feltétele, hogy az ügyfél – a kötelező képzés elvégzésén túl – üzemének méretét a működtetési időszak 4. évére vállalt EUME méretre növelje.

Mivel sem a jogcímrendelet, sem a kifizetésre vonatkozó 207/2009. MVH Közlemény nem tartalmazott az üzemméret számításához alkalmazandó forint/euró árfolyamra, illetve SFH értékekre utalást, ezért arra vonatkozóan kértünk tájékoztatást az MVH-tól, hogy a 67/2007. (VII. 26.) FVM rendelet alapján az ÚMVP fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásában részesülő gazdálkodók a 2009., 2010. évi és a működtetési időszak további, hátralévő éveiben az üzemméretüket milyen forint/euró árfolyam és milyen SFH értékek alkalmazásával számíthatják.

A kapott válasz és a közben megjelent 185/2010. MVH Közlemény szerint is: a támogatási kérelemben a 4. évre vállalt EUME érték meghatározásához **a kifizetési kérelem benyújtásakor hatályos** 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 1. számú mellékletében szereplő **SFH értékeket**, valamint a kifizetési kérelem benyújtását megelőző évnek január 1-jén érvényes EKB által közzétett, hivatalos Ft/euro középárfolyamát (270,42 Ft/€) kell figyelembe venni.

Álláspontunk szerint az eddig benyújtott kifizetési kérelmeknél alkalmazott számítási módszer a helyes, logikus, életszerű, kiszámítható és ez mutatja a gazdálkodók valós üzemméretét.

Az EMVA társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 23/2007. (IV.17.) FVM rendelet megjelenése óta többször módosításra került, így az 1. számú mellékletében szereplő SFH értékek is módosultak 2009-ben, a tesztüzemi rendszer adatainak frissítéséből adódóan. **Ha a gazdálkodók 2011-re vonatkozó üzemméretét a 2007-2008-ban hatályos SFH értékek alapján számítjuk ki, akkor torzított, nem a valóságnak megfelelő üzemméretet kapunk.**

Ráadásul nincs olyan (sem hazai, sem uniós) jogszabály, ami meghatározná, hogy mely időpontban hatályos SFH értékekkel kell számolni a gazdálkodó üzemméretét. Az aktualizált SFH értékek alkalmazása nem jár plusz költséggel, vagy teherrel, az ÚMVP forrásait nem érinti. Semmi nem indokolja tehát a beadáskori rögzített SFH értékekkel történő számítást, ami így nem a gazdálkodó tényleges üzemméretét mutatja.

A Vhr. tervezett módosítását Szövetségünk véleményezésre megkapta, 2011. október 26-án kelt levelünkben javaslatot tettünk a módosítására. Ezt követően ismételten kértük az előbbieken leírt sérelmes helyzet rendezését. A csatolt véleményeinkben tehát a problémára felhívtuk a figyelmet.

A jelenlegi szabályozás több problémát is felvet, és az ÚMVP-ből támogatást nyert (nem csak fiatal) gazdálkodók jelentős részét érintheti:

A fiatal gazdálkodók induló támogatása egy speciális jogcím, itt az üzemméretnek fontos, támogatási mértéket is meghatározó szerepe van. Az üzemméret nem teljesítésére, a vállaltaktól való elmaradásra komoly szankciók vonatkoznak.

A nyertes, a támogatásuk fennmaradó 10%-át korábban még nem igénylő fiatal gazdálkodók a 2011. évet annak ismeretében kezdték el, hogy az elnyert támogatás fennmaradó 10%-át 2012. januárban igényelhetik. Gazdaságukat érintő döntéseiket az alapján hozták (annyi földet béreltek/vásároltak, akkora állatlétszámot alakítottak ki), hogy a kifizetési kérelmüket a 2011-ben elért üzemméretük alapján nyújthatják majd be. Azt várták, hogy az üzemméretet a kifizetési kérelem benyújtásakor (2012. január) hatályos Vhr. 1. számú mellékletében szereplő SFH értékek figyelembevételével számíthatják (ahogy ezt a 10%-ot egy évvel korábban, 2011. januárjában igénylők teheték).

Akik korábban lehívták a 10%-ot, az ő üzemméretük számítása a kifizetési kérelem benyújtásakor hatályos SFH értékekkel történt. A jogszabály változással akik ezután tudják csak benyújtani a kifizetési kérelmüket, azok az üzemméret számításnál a támogatási kérelem benyújtásakor hatályos SFH értékekkel kell, hogy számoljanak.

Így az ugyanazon jogcímen nyertes gazdálkodókra eltérő eljárásrend vonatkozik. Ezen túl az érintett fiatal gazdálkodók számára csak utólag, decemberben derül ki, hogy arra az évre milyen SFH értékekkel kell kiszámítaniuk az üzemméretüket. Mindkét jelzett probléma sérti a jogbiztonságot.

A támogatási kérelem benyújtásakor hatályos SFH értékekkel történő üzemméret számítás azt okozza, hogy pusztán az árfolyamváltozás miatt (2008-ban: 253,73 Ft/euró, 2011-ben: 277,95 Ft/euró, ez mintegy 10%-os gyengülés) a gazdálkodóknak a támogatási kérelmükben vállalt hektárszámnál, illetve állatlétszámnál kb. 10%-kal többet kell tudni felmutatniuk, hogy a vállalt üzemméretet (EUME) elérjék. Az árfolyamváltozás a gazdálkodón kívül álló esemény (kvázi vis maior). Anélkül, hogy bármiről is tehetne egy gazdálkodó, 10%-kal rosszabb helyzetbe kerül, ennyivel több területet/állatállományt kell tudni felmutatnia 2011-ben, hogy ugyanakkora üzemmérettel rendelkezzen, mint a támogatási kérelme benyújtásakor (2008-ban). Ráadásul 2012-re még gyengébb árfolyam alkalmazandó (314,38 Ft/euró), ami 24%-kal rosszabb, mint a 2008-as.

Példa 2008-ban benyújtott támogatási kérelmek esetében (a Vhr. módosítás miatt)

Üzemméret	4 EUME			10 EUME		
	2008-ban	2011-ben	2012-ben	2008-ban	2011-ben	2012-ben
Búza (ha)	13,3	14,6	16,5	33,3	36,4	41,2
Minőségi borszőlő (ha)	3,5	3,8	4,3	8,6	9,4	10,6
Sertés (egyéb) (db)	104	114	129	260	285	323
Méhcsalád (kaptár)	107	117	132	266	292	330

A mindig aktuális Ft/euró árfolyam és a rögzített (támogatási kérelem benyújtásakor érvényes) SFH értékek alkalmazása az üzemméret számítása során azért sem elfogadható, mert az SFH értékek frissítésében a piaci folyamatokon keresztül a forint árfolyamának is szerepe van. Indokolatlan és szakmailag megalapozatlan az egyik tényezőt rögzíteni, a másik tényező – gazdálkodók számára kedvezőtlen – változását pedig alkalmazni.

Ez a számítási mód nemcsak a fiatal gazdálkodók induló támogatásánál, hanem az ÚMVP beruházási jogcímeinél is súlyos problémákat jelenthet a jövőben, a minimum 4 EUME tartásával kapcsolatban. Egy kiragadott példa: kertészeti géptámogatást nyert szőlőtermelő esetében a támogatási kérelem benyújtásakor (2008) 3,5 ha minőségi borszőlő ültetvény elegendő volt a minimum 4 EUME eléréséhez. Ha időközben nem változott a gazdálkodó által művelt terület, akkor a 3,5 ha szőlő 2011-ben nem éri el a 4 EUMÉ-t (csak 3,75-t „ér”), 2012-ben pedig mindössze 3,3 EUMÉ-t jelent. Így nem tudja teljesíteni a támogatáshoz szükséges minimális üzemméretet, pedig a művelt területe nem változott.

A 23/2007. FVM rendelet módosítása miatt nem pusztán néhány fiatal gazdálkodó maradék 10% támogatási összegének igényléséről van szó, hanem több ezer, ÚMVP-ből támogatást nyert gazdálkodó eddig elnyert támogatásának esetleges visszafizetéséről, egy látszólag egyszerű technikai módosítás miatt.

Javasoljuk a jogszabály módosítását úgy, hogy a mindenkori kifizetési kérelem időpontjában hatályos SFH táblázat és euró/forint árfolyam legyen irányadó az üzemméret számításakor.

Ezen túl a jogszabály módosításhoz szükséges idővel kérjük meghosszabbítani a fiatal gazda támogatásból fennmaradó 10% igénylésére nyitva álló 2012. évi határidőt.

A fenti problémák mielőbbi kezelése kiemelt fontosságú az ÚMVP jogszerű, szabályos végrehajtása érdekében, ezért sürgős intézkedésüket kérjük!

Budapest, 2012. január 3.

Tisztelettel:

Dr. Weisz Miklós
az AGRYA társelnöke
az ÚMVP MB tagja

Mellékletek:

- 2010. dec. 3-i MVH-nak küldött levél
- 2010. dec. 15-i MVH válasz
- 2011. okt. 26-i Vhr. véleményezés (2 db)